

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

«Затверджено»
Заступник ректора

Проф. І.П.Гладкий
«___»_____2012 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни: **«Фінансовий менеджмент»**
(за вимогами кредитно-модульної системи)

в галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»
за напрямом 6.030504 «Економіка підприємства»
Спеціальність 7.03050401 «Економіка підприємства»
(за видами економічної діяльності)

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Спеціаліст»

Робоча програма складена доц. кафедри Економіки підприємства Тетяною Вікторівною Деділовою на підставі ОПП для галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво» за спеціальністю 7.03050401 «Економіка підприємства» та навчального плану

Рецензент
доцент кафедри економіки підприємства,
к.е.н., доц.

О.М. Шершенюк

Робоча навчальна програма розглянута на засіданні кафедри економіки підприємства
(протокол № 1 від «28» серпня 2012 р.)

Зав. кафедрою економіки підприємства

І.А.Дмитрієв

Схвалено Радою (методичною комісією) ФУБ
(протокол № від «____» _____ 2012 р.)

Голова Ради (комісії) _____ І.А.Дмитрієв

«____» _____ 2012р.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(системний змістовий модуль)

1 Опис навчальної дисципліни
«Фінансовий менеджмент»

Характеристика обсягів підготовки	Характеристика лекційного потоку	Характеристика навчального процесу
Загальний обсяг – 3 кредити	Шифр галузі 0305. Спеціальність – „Економіка підприємства”. Код спеціальності – 7.03050401	Навчальний курс – нормативний
Кількість блоків змістових модулів – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень – „Спеціаліст”.	Рік підготовки – 5-й
Кількість змістових модулів – 16	Кількість потоків - 1 (5ЕП)	Семестр навчання – 9
Кількість годин - 108	Кількість навчальних груп в потоці – 4	Кількість лекційних годин – 24
Один блок змістових модулів – 21; 32; 19 годин	Лектор, відповідальний за курс – к.е.н. Деділова Т.В.	Практичні заняття, годин – 12 (на групу)
Один змістовий модуль – 3-6 годин		Самостійна робота, годин – 72
Разом аудиторних годин на тиждень - 2 (1 лекція, 1 практичне заняття)		Курсова робота, годин – 36
		Поточний контроль (види контролю: опитування, модульне тестування).
		Підсумковий контроль (види контролю: інтегрований іспит)

Предмет навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є управління грошовими потоками, прибутком, інвестиціями, капіталом підприємства.

2 Мета та завдання

Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» належить до циклу нормативних навчальних дисциплін професійної та практичної підготовки фахівців в галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво» за спеціальністю 7.03050401 «Економіка підприємства».

Мета викладання дисципліни полягає у формуванні системи знань з управління фінансами підприємства, операційною та інвестиційною діяльністю, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання.

Згідно мети завдання дисципліни полягають у: вивченні сутності та методологічних основ фінансового менеджменту, управління фінансовими ризиками та застосування інструментів антикризового управління грошовими потоками, прибутком, інвестиціями, активами; оволодінні методикою визначення вартості капіталу та опануванні способів оптимізації його структури.

Після вивчення дисципліни майбутній фахівець повинен:

о **знати:** теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту; систему забезпечення фінансового менеджменту; засади аналізу фінансових звітів підприємства; управління грошовими потоками на підприємстві; визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках; управління інвестиціями на підприємстві; управління фінансовими ризиками підприємства; управління прибутком підприємства; управління активами підприємства; вартість і оптимізацію структури капіталу підприємства; внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування на підприємстві; антикризове фінансове управління на підприємстві;

о **уміти:** застосовувати теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту щодо практичної діяльності підприємства; аналізувати діяльність підприємства за допомогою фінансових звітів; здійснювати облік товарно-матеріальних запасів підприємства; проводити аналіз беззбитковості та здійснювати цільове планування прибутку підприємства; оцінювати вартість цінних паперів підприємства та складати графіки повернення довгострокових кредитів; управляти фінансовими ризиками підприємства

Уявлення. В умовах ринкової економіки досягнення бажаних результатів діяльності підприємства зумовлено ефективністю системи планування та управління його фінансами, що залежить від рівня підготовки висококваліфікованих керівників та спеціалістів відповідної сфери. Дисципліна, що пропонується, призначена допомогти студентам у формуванні комплексу знань з управління фінансами підприємства, операційною та інвестиційною діяльністю, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання.

Проведення практичних занять та організація самостійної роботи студентів забезпечує формування необхідних вмінь та уявлень про комплексну систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень в цілому, спрямованих на формування, розподіл та використання фінансових ресурсів підприємства і організацію його грошових потоків, й про перспективи формування комплексного розуміння механізму управління фінансами підприємств зокрема.

3 Зміст навчальної програми

Вступ

Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» читається для галузі знань 0305 – «Економіка та підприємництво», код спеціальності 7.03050401 «Економіка підприємства».

Загальний обсяг дисципліни становить 3 кредити (108 год.), відповідно до чого структура дисципліни складається з наступних елементів: загальна кількість блоків змістових модулів – 3 (один блок змістових модулів – 21; 32; 19 год.); курсова робота – 36 год.; усього змістових модулів – 16 (один змістовий модуль – 3-6 год.).

Зміст дисципліни враховує знання студента попередніх предметів – «Фінанси підприємства», «Бухгалтерський облік», «Внутрішній економічний механізм підприємства», «Економіка підприємства», «Інвестування», «Проектний аналіз». У подальшому, отримані знання з дисципліни, будуть використані при дипломному проектуванні – обґрунтуванні техніко-економічних та управлінських рішень.

Формування системи знань студентів з дисципліни «Фінансовий менеджмент» здійснюється шляхом проведення лекцій у їх сполученні з СРС. Самостійна робота студентів здійснюється в позааудиторний час та складається з вивчення літературних джерел, матеріалу лекцій та практичних занять, виконання практичних завдань.

Поточний контроль здійснюється на лекціях у формі опитування; на практичних заняттях - опитування, діалогу, групового обговорення тематичних питань, самостійної та контрольної роботи; у час окремого розкладу занять - тестування по заліковим модулям.

Остаточний контроль з дисципліни – інтегрований іспит.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення модульного контролю за допомогою тестових завдань у час окремого розкладу занять.

БЛОК ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ (РОЗДІЛ) №1 **МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА**

Змістовий модуль (тема) 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту

Сутність фінансового менеджменту. Мета, задачі та функції фінансового менеджменту. Організаційні основи фінансового менеджменту.

Змістовий модуль (тема) 2. Система забезпечення фінансового менеджменту

Організаційне забезпечення фінансового менеджменту. Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту.

Змістовий модуль (тема) 3. Управління грошовими потоками на підприємстві

Інформаційно-методологічне забезпечення управління прибутком. Прогнозування та планування грошових потоків підприємства як основа моделі управління грошовими потоками. Оцінка ефективності моделі управління грошовими потоками.

Змістовий модуль (тема) 4. Аналіз фінансових звітів підприємства

Сутність, завдання та методи аналізу фінансових звітів. Аналіз бухгалтерського балансу. Оцінка звіту про фінансові результати. Аналіз звіту про рух грошових коштів. Оцінка звіту про власний капітал.

Змістовий модуль (тема) 5. Основні завдання для СРС за змістовими модулями 1-4

Фінансовий менеджмент як науковий напрямок фінансової науки та його розвиток.
Базові концепції фінансового менеджменту.
Передумови і можливості застосування фінансового менеджменту в Україні.
Вплив оточуючого середовища на фінансову діяльність компанії та завдання фінансового менеджменту.
Управління розрахунками між підприємствами.
Взаємозв'язок між видами діяльності підприємства
Фінансовий ринок: місце в економіці, роль, структура.
Ринок цінних паперів: місце в економіці, роль, структура.
Фінансові інститути.
Фінансові інструменти.
Джерела інформації, які використовують фінансові менеджери у своїй роботі.
Сутність основних систем управлінського обліку.
Методи виміру грошових потоків (прямий, непрямий).
Звіт про рух коштів за джерелами їх формування і витрачення.
Мета і склад фінансової звітності.
Призначення основних компонентів фінансової звітності.
Якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності.
Призначення балансу та його структура.
Характеристика звіту про фінансові результати.
Призначення та структура звіту про рух грошових коштів.
Порядок складання звіту про власний капітал.

Модульний контроль за змістовими модулями 1-5 (заліковий модуль №1) здійснюється у формі модульного тестування.

БЛОК ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ (РОЗДІЛ) №2
МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Змістовий модуль (тема) 6. *Управління прибутком підприємства*

Інформаційно-методологічне забезпечення управління прибутком. Управління затратами підприємства. Основні методи і технології планування та прогнозування прибутку підприємства.

Змістовий модуль (тема) 7. *Управління активами підприємства*

Склад і структура активів підприємства. Зміст і задачі управління оборотними активами. Управління поточними фінансовими потребами підприємства. Управління дебіторською заборгованістю. Управління грошовими коштами. Управління необоротними активами.

Змістовий модуль (тема) 8. *Вартість і оптимізація структури капіталу підприємства*

Капітал підприємства та його сутність. Види капіталу підприємства. Поняття структури капіталу.

Змістовий модуль (тема) 9. *Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування на підприємстві*

Сутність і цілі внутрішньофірмового фінансового прогнозування та планування. Фінансова стратегія підприємства. Поточне фінансове планування Оперативне фінансове планування (бюджетування)

Змістовий модуль (тема) 10. *Антикризове фінансове управління на підприємстві*

Сутність та основні завдання антикризового фінансового управління підприємством. Система раннього попередження та реагування. Прогнозування банкрутства підприємства. Управління фінансовою санацією підприємства.

Змістовий модуль (тема) 11. *Основні завдання для СРС за змістовими модулями 6-10*

Зміст і завдання управління прибутком підприємства.
Класифікація доходів і витрат у звіті про фінансові результати підприємства.
Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду.
Визначення економічних елементів операційних витрат.
Операційний важель. Принципи операційного аналізу.
Розрахунок порога рентабельності і “запасу фінансової стійкості” підприємства.
Розробка цінової політики та її оптимізація на підприємстві.
Комплексне оперативне управління оборотними активами.
Чистий обіговий капітал і поточні фінансові потреби підприємства.
Управління основними елементами оборотних активів.
Формування запасів.
Управління дебіторською заборгованістю.
Управління грошовими активами.
Класифікація необоротних активів підприємства за основними ознаками.
Особливості оцінки та відображення у балансі необоротних активів: нематеріальні активи, незавершене будівництво.
Порівняння критеріїв віднесення матеріальних активів до основних засобів за діючою в Україні методологією і за методологією, що відповідає МСБО.
Класифікація основних засобів. Види вартісної оцінки основних засобів.
Фізичне та моральне зношення основних засобів.

Довгострокові фінансові інвестиції (сутність, класифікація, методи оцінки).
Довгострокова дебіторська заборгованість, відстрочені податкові активи.
Обґрунтування переваг і сфери застосування понять "вартість капіталу", "оцінка капіталу", "вартість підприємства", "ціна капіталу" в діяльності підприємства.
Принципи оцінки вартості капіталу. Техніки оцінки капіталу.
Вартість капіталу за рахунок нерозподілених прибутків.
Обрахунок середньозваженої вартості капіталу.
Визначення зваженої граничної вартості капіталу.
Структура капіталу, її вплив на вартість підприємства.
Ефект фінансового важеля.
Зміст і принципи фінансового планування.
Методи фінансового планування.
Загальна характеристика основних фінансових планів держави та підприємств.
Шляхи вдосконалення фінансового планування в сучасних умовах.
Загальний бюджет підприємства: структура і принципи упорядкування.
Фінансове прогнозування. Аналіз і планування руху коштів.
Бюджет грошових коштів. Його принципи та розробка. Вплив невизначеності.

Модульний контроль за змістовими модулями 6-11 (заліковий модуль №2) здійснюється у формі модульного тестування.

БЛОК ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ (РОЗДІЛ) №3 **ІНВЕСТИЦІЙНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА**

Змістовий модуль (тема) 12. *Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках*

Майбутня вартість грошей та її визначення. Теперішня вартість грошей та її визначення. Оцінка майбутньої та теперішньої вартості грошей з врахуванням фактору інфляції.

Змістовий модуль (тема) 13. *Управління інвестиціями на підприємстві*

Сутність і форми інвестицій. Класифікація інвестицій підприємств. Управління капітальними інвестиціями. Оцінка ефективності інвестиційних проектів. Управління джерелами фінансування капітальних інвестицій. Управління фінансовими інвестиціями. Методи оцінки ефективності фінансових інвестицій. Управління формуванням портфеля фінансових інвестицій

Змістовий модуль (тема) 14. *Управління фінансовими ризиками підприємства*

Ризики у фінансово-господарській діяльності суб'єктів господарювання. Основи формування моделі управління фінансовими ризиками суб'єкта господарювання. Основні методи мінімізації фінансових ризиків у підприємницькій діяльності суб'єкта господарювання.

Змістовий модуль (тема) 15. *Основні завдання для СРС за змістовими модулями 12-14*

Процентні ставки і методи їх нарахування.
Майбутня вартість і складний процент.
Теперішня вартість і ставки дисконта.
Залежність між теперішньою вартістю і ризиком.
Урахування часу.
Основні причини, під впливом яких гроші втрачають свою вартість (інфляція, ризик, схильність до ліквідності).

Інфляція та її вимір.
Методи оцінки ризику фінансових операцій.
Оцінка ліквідності інвестицій.
Оцінка вартості грошових коштів з урахуванням фактора ліквідності.
Форми реальних інвестицій. Зміст і завдання управління ними.
Розробка варіантів інвестиційних проектів та їх фінансування. Методи оцінки інвестиційних проектів.
Чиста дисконтована вартість проекту, його рентабельність, внутрішня норма рентабельності. Аналіз інвестиційних проектів в умовах інфляції і ризику.
Вибір інвестиційного проекту.
Поняття інвестиційного портфеля, головна мета і побудова системи локальних цілей його формування.
Сучасні підходи до типізації інвестиційних портфельів підприємства та основні варіанти типів інвестиційних портфельів.
Етапи формування портфеля фінансових інвестицій підприємства згідно з портфельною теорією.
Принципи формування портфеля інвестицій.
Показники доходності і ризику інвестиційного портфеля.
Фінансовий ризик як економічна категорія і об'єкт управління.
Визначення ризиків, що пов'язані з купівельною спроможністю грошей (інфляційні і дефляційні ризики, валютні ризики, ризик ліквідності).
Характеристика підвидів інвестиційних ризиків упущеної вигоди, зниження доходності, прямих фінансових утрат.
Сутність кредитного ризику як різновид ризику зниження доходності та ризиків прямих фінансових утрат.
Фінансовий ризик як функція часу.
Основні методи оцінки ризику (коефіцієнт ризику, середньоквадратичне відхилення, коефіцієнт варіації, β -коефіцієнт, експертний метод).
Стратегія і тактика ризик-менеджменту, об'єкт і суб'єкт управління, інформаційне забезпечення.
Система внутрішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків підприємства (лімітування концентрації ризику, хеджування, диверсифікація, розподіл ризику, самострахування).

Змістовий модуль 16. Курсова робота

Курсова робота повинна містити чотири окремі розділи: теоретичне питання по темі курсової роботи; складання звіту про прибуток підприємства; складання звіту про рух грошових коштів підприємства; прогнозування заходів щодо покращення фінансових результатів діяльності підприємства.

Модульний контроль за змістовими модулями 12-15 (заліковий модуль №3) здійснюється у формі модульного тестування. захист курсової роботи (змістовий модуль 16) здійснюється у формі усного опитування.

Заключення

Особливості вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» визначаються завданнями й функціями цієї сфери діяльності підприємств і фірм в умовах ринкової економіки. Знання й уміння, отримані в результаті вивчення навчального курсу будуть використовуватися в подальшому при вивченні дисципліни «Економічна діагностика», «Управління проектами», «Стратегічне управління підприємством», «Управління потенціалом підприємства».

Актуальність вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» обумовлена необхідністю підготовки фахівців до планування, організації й здійснення самостійної науково-методичної роботи в галузі управління фінансами підприємства, операційною та інвестиційною діяльністю, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання при проведенні дипломного проектування.

4 Розподіл тем занять (за годинами та кредитами)

Перелік та назви змістових модулів	Загалом на змістовий модуль, год/кредит	Лекцій	Прак. робіт	СРС
Блок залікових модулів №1. Методологічні основи фінансового менеджменту підприємства				
Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	4/0,11	2	1	1
Змістовий модуль 2. Система забезпечення фінансового менеджменту	3/0,07	2	-	1
Змістовий модуль 3. Управління грошовими потоками на підприємстві	5/0,14	2	1	2
Змістовий модуль 4. Аналіз фінансових звітів підприємства	5/0,14	2	1	2
Змістовий модуль 5. Основні завдання для СРС	4/0,11	-	-	4
Блок залікових модулів №2. Методичні основи фінансового менеджменту підприємства				
Змістовий модуль 6. Управління прибутком підприємства	5/0,14	2	1	2
Змістовий модуль 7. Управління активами підприємства	6/0,17	2	2	2
Змістовий модуль 8. Вартість і оптимізація структури капіталу підприємства	5/0,14	2	1	2
Змістовий модуль 9. Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування на підприємстві	5/0,14	2	1	2
Змістовий модуль 10. Антикризове фінансове управління на підприємстві	5/0,14	2	1	2
Змістовий модуль 11. Основні завдання для СРС	6/0,17	-	-	6
Блок залікових модулів №3. Інвестиційні аспекти управління фінансами підприємства				
Змістовий модуль 12. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках	5/0,14	2	1	2
Змістовий модуль 13. Управління інвестиціями на підприємстві	5/0,14	2	1	2
Змістовий модуль 14. Управління фінансовими ризиками підприємства	5/0,14	2	1	2
Змістовий модуль 15. Основні завдання для СРС	4/0,11	-	-	4
Курсова робота	36/1	-	-	36
Інтегрований іспит				
ЗАГАЛОМ	108/3	24	12	72

5 Система оцінювання навчання студента (залікові модулі)

Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	Обсяг трудовитрат студента (кредитів)	Форма контролю	Шкала оцінювання знань студента (бали)
Перший заліковий модуль за змістовими модулями 1 - 5	21	0,57	Модульні тестові роботи	(1...100)
Другий заліковий модуль за змістовими модулями 6 - 11	32	0,9	Модульні тестові роботи	(1...100)
Третій заліковий модуль за змістовими модулями 12 -15	19	0,53	Модульні тестові роботи	(1...100)
Курсова робота	36	1	Усне опитування	(1...100)
Інтегрований іспит				(1...100)
ЗАГАЛОМ	108	3		

6 Види, форми та методи навчання

Лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота студентів згідно табл. 4 «Розподіл змістових модулів», табл. 6 Тематика (план) практичних занять.

Тематика (план) практичних занять

Номер практичної роботи	Тема практичного заняття	Обсяг в аудиторних годинах
1	Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту	2
2	Аналіз діяльності підприємства за допомогою фінансових звітів	2
3	Облік товарно-матеріальних запасів підприємства	2
4	Аналіз беззбитковості та цільове планування прибутку підприємства	2
5	Оцінка вартості цінних паперів підприємства та складання графіків повернення довгострокових кредитів	2
6	Управління фінансовими ризиками підприємства	2
Разом		12

7 Система оцінки знань студентів і шкала оцінок*

Оцінка в балах	Оцінка за нац. шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	A	"Відмінно" - теоретичний зміст курсу освоєний. цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	B	"Дуже добре" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані , якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального

75-79		C	"Добре" - теоретичний зміст курсу освоєний цілком , без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо , усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	D	"Задовільно" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66		E	"Посередньо" - теоретичний зміст курсу освоєний частково , деякі практичні навички роботи не сформовані , багато передбачені програмою навчання навчальні завдання не виконані , або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального
35-59	Незадовільно	FX	"Умовно незадовільно" - теоретичний зміст курс освоєний частково , необхідні практичні навички роботи не сформовані , більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано , або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
1-34		F	"Безумовно незадовільно" - теоретичний зміст курсу не освоєно , необхідні практичні навички роботи не сформовані , усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значимого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом).

*Примітка. Згідно з наказом МОН України від 30.12.05 р. № 774 підсумкова оцінка знань з навчальної дисципліни визначається як середньозважена результатів засвоєння окремих залікових модулів в інтервалі (1... 100) балів. Розрахунок здійснюється за формулою

$$V_{\text{Д}} = \alpha_1 \cdot V_1 + \alpha_2 \cdot V_2 + \dots + \alpha_n \cdot V_n,$$

де V_i – кількість балів за рівень знань студента i -го залікового модуля;

α_i - коефіцієнт вагомості кожного залікового модуля.

Підсумкова оцінка трудовитрат студента за освоєння змісту навчальної дисципліни $K_{\text{Д}}$ визначається як арифметична сума кредитів за всіма заліковими модулями, що засвоєні (K_i):

$$K_{\text{Д}} = \sum_{i=1}^N K_i,$$

де $i = 1 \dots N$ - кількість залікових модулів;

K_i - трудовитрати (в кредитах) на засвоєння залікового модуля.

8 Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма з дисципліни: «Фінансовий менеджмент» (за вимогами кредитно-модульної системи) за напрямом 7.03050401 «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

2. Робочий план з дисципліни «Фінансовий менеджмент» (за вимогами кредитно-модульної системи) за напрямом 7.03050401, 8.03050401 «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

3. Деділова Т.В., Токар І.І. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів напряму підготовки 7.03050401, 8.03050401

«Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

4. Деділова Т.В., Токар І.І. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів напряму підготовки 7.03050401, 8.03050401 «Економіка підприємства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//portal.khadi.kharkov.ua/](http://portal.khadi.kharkov.ua/)

5. Матеріали комп'ютерних презентацій лекційного курсу «Фінансовий менеджмент» для студентів напряму підготовки 7.03050401, 8.03050401 «Економіка підприємства» з використання мультимедійних засобів („Light pro”).

9 Література, рекомендована для самостійної роботи студентів

Законодавчі акти

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 011, N 13-14, N 15-16, N 17, ст. 112. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

2. Господарський кодекс України // [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/господарський%20кодекс%20україни>

3. Закон України “Про фінансовий лізинг” [Електронний ресурс] // В редакції Закону N 1381-IV (1381-15) від 11.12.2003, ВВР, 2004, N 15, ст.231. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-вр>

4. Закон України «Про господарські товариства» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 49, ст.682 (із останніми змінами, внесеними згідно із Законом N 3610-VI (3610-17) від 07.07.2011, ВВР, 2012, N 7, ст.53). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/закон%20україни%20про%20господарські%20товариства>

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку, затверджені наказом Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] // Міністерство фінансів України. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=293533

6. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 40, ст. 365 (із останніми змінами, внесеними згідно із Законом N 3614-VI (3614-17) від 07.07.2011). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/закон%20україни%20про%20бухгалтерський%20облік%20та%20фінансову%20звітність%20в%20україні>

7. Закон України “Про банки і банківську діяльність” [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР) 2001, N 5-6, ст.30 (із останніми змінами, внесеними згідно із Законом N 3795-VI (3795-17) від 22.09.2011, ВВР, 2012, N 21, ст.197). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

8. Закон України «Про обіг векселів в Україні» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 24, ст.128 (із останніми змінами, внесеними згідно із Законом N 3610-VI (3610-17) від 07.07.2011, ВВР, 2012, N 7, ст.53). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>

Основна

1. Ареф'єва О.В. Фінансовий менеджмент: Навч.-метод. посібник. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 94 с.

2. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента: В 2 т. – К.: Ника-Центр, 1999.

3. Бригхэм Ю. Ф., Эрхардт М. С. Финансовый менеджмент. – 10-е изд. – СПб.: Питер, 2011. – 960 с.

4. Гриньова В.М., Коюда В.О. Финанси підприємств: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2004. – 424 с.

5. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент. Підручник. – К.: ЦУЛ, 2009. – 320 с.
6. Пазинич В.І., Шулешко А.В. Фінансовий менеджмент. – К.: ЦУЛ, 2011. – 408 с.
7. Рясних Є. Основи фінансового менеджменту. – К.: АКАДЕМВИДАВ, 2010. – 402 с.
8. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент. Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2006. – 360 с.
9. Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2005. – 535с.
10. Финансовый менеджмент: теория и практика: Учебник /Под ред. Е.С. Стояновой. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Перспектива, 2003. – 656 с.
11. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 439с.

Додаткова

Блок змістових модулів №1

1. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: Навч. посібник. - К.: Вища шк., 2003. – 278 с.
2. Бахрамов Ю. М., Глухов В. В. Финансовый менеджмент: Учебник для вузов. – 2-е изд., стандарт третьего поколения. – СПб.: Питер, 2011. – 496 с.
3. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник для самостійного вивчення дисципліни /А.М.Поддєрьогін, Л.Д.Буряк, Н.Ю.Калач та ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 294 с.
4. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.

Блок змістових модулів №2

1. Костіна Н. І., Алексєєв А. А., Василик О. Д. Фінанси: система моделей і прогнозів: Навч. посібник. — К.: Четверта хвиля, 1998.
2. Льюис К. Д. Методы прогнозирования экономических показателей. — М.: Финансы и статистика, 1986.
3. Терещенко О.О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: Монографія. — К.:КНЕУ, 2004. — 268с.
4. Уотшем Т. Дж., Паррамоу К. Количественные методы в финансах. — М.: Финансы, 1999.
5. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання. Монографія. – К.: КНЕУ, 2001. – 387 с.
6. Антонов В.М.Фінансовий менеджмент: сучасні інформаційні технології. Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2005. – 432 с.
7. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.

Блок змістових модулів №3

1. Рижиков В.С. Проектний аналіз. Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2007. – 384 с.
2. Митяй О.В. Проектний аналіз. Навч. посіб. – К.: 2008. – 420 с.
3. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2009. – 260 с.
4. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2011. – 312 с.

Розробив

доцент кафедри економіки підприємства _____ Т.В. Деділова